

Recension Teater

Hedda Gabler

Ibsen i ny miljö drabbar nytvättad och drastisk

Juni Dahr (Hedda Gabler) och Lars Øyno (Jørgen Tesman) som äkta makar. Foto: Anders Lien

Hela naturen spelar med när norska Visjoner Teater gästspelar med Ibsens "Hedda Gabler". Det är intimt och nyanserat.

Lars Ring

Publicerad 2023-05-31

Hedda Gabler

Teater

Regi: Tonje Gotschalksen

Medverkande: Juni Dahr, Lars Öyno, Hauk Heyerdahl, Robert Sjørstad, Nina Woxholtt

Var: Visjoner Teater på Akademiska Roddföreningen

Text: Henrik Ibsen

Idé, koncept: Juni Dahr. Kostym: Silje Fjellberg

Brunnsviken firar försommar. Kvällen försilvrar vattnet bort mot den nyutslagna grönskan vid Haga. Utsikten från Akademiska Roddföreningen – funkisbyggnaden från 1935 på Frescati Hagväg – är som nytvättat vacker. Här vilar ett djupandat lugn, två stenkast från citys larm.

Norska Visjoner Teater gästar till och med den 1 juni det speciella huset med Ibsendramat "Hedda Gabler". Man använder den avlånga salen en trappa upp, med fönster åt alla väderstreck utom norr och sin balkong som vetter mot vattnet. Visjoner Teater har som koncept att välja andra, gärna privata icke-teatrala rum som gärna får ha en dramatisk kvalitet. Man vill skapa nya förutsättningar, men också en hemma-hos-känsla.

Platsen definierar alltid handlingen, också här. Spelutrymmet är minimalt. Spelet försiggår ibland på decimeteravstånd från publiken. Lokalen har ingen extrabelysning, det är kvällssolen som skapar ljus, reflexer och skuggor. Resultatet är en rikedom av nyanser, en minimalism som övergår till nära utbrott.

Nina Woxholtt (Thea Elvsted) och Juni Dahr (Hedda). Foto: Anders Lien

”Hedda Gabler” handlar om en kvinna som söker ett liv, höjt från futiliteter. Heddas position som högborgerlig generalsdotter innebär att hon bara kan existera som bihang eller musa. Hon har haft en hemlig relation med en genial, men försupen akademiker (Eilert Løvborg), men gift sig med en dammig, men trygg dito. Nu är man åter efter bröllopsresan och allt går igen. På nya sätt.

Henrik Ibsen låter Hedda, som kvinna under det förra sekelskiftet, ha till synes orimliga krav på livet. Hon vill leva ett dionysiskt liv, fyllt av det extraordinära, samman med en man som hon kan växa med, inspirera till stordåd. Det slutar illa, förstås. Vi talar ju Ibsen.

Juni Dahr som Hedda Gabler. Foto: Anders Lien

Juni Dahr spelar Hedda, avstängd mot maken Jørgen. Återkomsten har skapat en ångest som sipprar ut mot ”väninnan” Thea, som tagit över Eilert Løvborg. Hedda tar tidigt fram sina duellpistoler, dem hon ärvt av fadern, och skjuter över Brunnsviken så ekot rullar mot Kräftriket. Regissören Tonje Gotschalksen – som svarar för bearbetningen samman med Juni Dahr – har hittat en mängd unika, platsspecifika möjligheter som egentligen väl inte ska avslöjas (dock är en roddbåt involverad).

Hauk Heyerdahl spelar Eilert Løvborg, först nyktert återkommen till sin akademiska karriär, sedan hetsad av Hedda och förvandlad till ett

vrak. Heyerdahl ger Løvborg enorm energi och förtydligar mycket fysiskt det plågsamt trasiga hos sin rollfigur.

Hauk Heyerdahl som Eilert Løvborg. Foto: Anders Lien

Att ensemblen tvingas förhålla sig till det för dem nya rummet skapar en intressant spänning. Scenerierna blir till en undersökning av den nya förutsättningen: lokalen är en smal, väldigt lång rektangel med en mängd fönster med en utsikt som liknar en nationalromantisk målning. Regin använder omgivningen, rollerna kommer och går. Koltrastar sjunger, kanotister och svanar far förbi. Liv pågår.

Visjoner Teater skapar genom sin estetik nytt liv åt den 133 år gamla texten, som också den – liksom utsikten – framstår som nytvättad. En geting letar sig in genom den öppna dörren till balkongen och ägnar sig föreställningen igenom åt att försöka hitta en utväg. Alldeles som Hedda Gabler. Slutet är ovanligt drastiskt.

Hedda (Juni Dahr) eldar upp Eilerts manuskript. Foto: Anders Lien

Lars Ring

RELATERADE ÄMNINGAR

Scen

Scenrecensioner

Teater

Henrik Ibsen